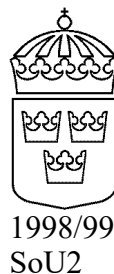

Socialutskottets betänkande

1998/99:SoU2

Redovisning för fördelningen av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 1997

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens skrivelse 1997/98:125 med redovisning för fördelningen av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 1997. Inga motioner har väckts med anledning av skrivelsen.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Regeringens skrivelse

I skrivelsen 1997/98:125 lämnas en redogörelse för förvaltningen av Allmänna arvsfonden och en översiktlig beskrivning av fördelningen av stöd ur fonden. Vidare redovisas hur regeringen och Arvsfondsdelegationen fördelat medlen ur Allmänna arvsfonden under budgetåret 1997. Slutligen anges några områden som enligt regeringens mening särskilt bör uppmärksammas vid kommande fördelning av stöd ur fonden.

Utskottet

Allmänt om Allmänna arvsfonden

Allmänna arvsfonden inrättades år 1928. Kvarlåtenskap efter personer som saknar arvingar och som inte skrivit testamente tillfaller Allmänna arvsfonden. Förutom genom arv kan fonden få egendom genom bl.a. gåva eller testamente.

Allmänna arvsfonden har till ändamål att främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för barn, ungdomar och personer med funktionshinder. Försöksverksamhet som beviljas stöd skall vara nyskapande och utvecklande och kunna särskiljas från den reguljära verksamheten. Stöd får lämnas till organisationer som bedriver ideell verksamhet. Offentlig huvudman kan beviljas stöd för utvecklingsverksamhet om det finns särskilda skäl, t.ex. när en kommun vill genomföra ett projekt tillsammans med en förening. Närmare bestämmelser om fonden finns i lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden (arvsfondslagen).

Allmänna arvsfondens egendom förvaltas av Kammarkollegiet som en särskild fond. Fondens bokförda värde uppgick den 31 december 1997 till ca 704 miljoner kronor och marknadsvärdet till ca 2 072 miljoner kronor.

Enligt 8 § arvsfondslagen beslutar regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Arvsfondsdelegationen eller annan myndighet om fördelningen av stöd ur Allmänna arvsfonden. För år 1997 fanns det ca 333 miljoner kronor att fördela ur fonden. Av detta belopp var 25 % avsett att fördelas till projekt för ungdomar mellan 12 och 25 år och resterande medel till projekt för barn under 12 år och för personer med funktionshinder.

Under år 1997 har drygt 54 miljoner kronor fördelats till 89 projekt med syfte att utveckla och förnya *verksamhet till förmån för barn under 12 år*. Bl.a. har, inom ramen för ett treårigt projekt, stöd beviljats till verksamheter för barn som av olika skäl står utanför den reguljära barnomsorgen. Projektet syftar till att öka dessa barns integrationsmöjligheter i samhället. Medel ur fonden har vidare ställts till Folkhälsoinstitutets förfogande för fördelning till ideella organisationers barn- och ungdomsprojekt som ligger i linje med den nationella handlingsplanen för alkohol- och drogförebyggande arbete. Vidare har, som ett led i regeringens satsning på information om FN:s barnkonvention, medel ur fonden utgivits till projekt som skall öka kunskaperna om konventionen i kommuner och landsting. Verksamheter med syfte att utveckla stöd till barn med funktionshinder och deras familjer har också erhållit stöd från Allmänna arvsfonden. Stöd har lämnats till projekt som inriktat sig på information och utbildning, bl.a. rörande skadeförebyggande verksamhet, barnmisshandel och stamning. Insatser som syftar till att stödja utsatta barn och ungdomar och deras föräldrar har också beviljats stöd ur fonden, liksom projekt med inriktning på fritid och idrott, kulturverksamhet, datateknik och miljöarbete.

Ca 40 miljoner kronor har fördelats till *verksamhet till förmån för ungdomar mellan 12 och 25 år*. Dessutom har det genom fyra särskilda regeringsbeslut delegerats till Ungdomsstyrelsen att fördela sammanlagt 22 miljoner kronor till särskilt angivna satsningar inom ungdomsområdet. Stöd har bl.a. utgivits till projekt med syfte att stärka ungdomars delaktighet och inflytande i samhället. Olika projekt för utsatta barn och ungdomar har erhållit medel ur fonden, bl.a. verksamheter som arbetar med att förebygga sociala problem, t.ex. brotts- och drogförebyggande projekt, samt projekt för integration och mot främlingsfientlighet och rasism. Stöd till ungdomars nyskapande projekt utan något särskilt uttalat socialt syfte, t.ex. inom kultur- och medieområdet, har också beviljats, liksom stöd till projekt som särskilt vänder sig till flickor och unga kvinnor. Verksamheter för att stärka unga människors egen makt mot våld i medierna har erhållit medel. Stöd har slutligen också beviljats bl.a. för att utveckla nya och alternativa arbetsmarknadsprojekt för unga arbetslösa samt för att utveckla kooperativ verksamhet på gymnasieskolorna.

Vad beträffar *verksamhet till förmån för personer med funktionshinder* har ca 89 miljoner kronor fördelats till 165 projekt. Medel har bl.a. beviljats till verksamheter som kan förbättra boendesituationen för personer med psykiska funktionshinder. Projekt med syfte att förbättra arbetssituationen för funktionshindrade har också erhållit medel ur fonden. Stöd har vidare beviljats till ideella organisationer för att de skall kunna informera om FN:s standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktig-

het och jämlikhet. Medel har vidare tilldelats projekt rörande informations-teknik, medier, fritid och idrott samt kultur. Projekt som rör kvinnor med funktionshinder har också erhållit medel. Stöd har också beviljats projekt som syftar till att öka möjligheterna för funktionshindrade personer med invandrarbakgrund att ta del av och bli delaktiga i samhälls- och förenings-gemenskap. Nästan 36 miljoner kronor har fördelats till projekt med syfte att informera allmänhet, beslutsfattare m.fl. om effekterna av olika funktions-hinder samt ge funktionshindrade kunskap om aktuell lagstiftning m.m. Verksamheter som syftar till att bilda anhörig- och andra stödgrupper samt projekt som prövar nya rehabiliteringsmetoder har också beviljats stöd. Bland övriga verksamheter som erhållit stöd ur fonden kan nämnas projekt kring tillgänglighet och organisationsutveckling.

Kommande inriktning för stöd ur Allmänna arvsfonden

I skrivelsen redovisar regeringen den framtida inriktningen av stöd till re-spektive målgrupp men anför att det även finns vissa områden där det kan finnas anledning att göra insatser som är gemensamma för de olika målgrup-perna. Regeringen har bl.a. för avsikt att genom en särskild satsning stödja idrottsrörelsens utveckling av verksamhet för fondens målgrupper, främst på lokal nivå. Fortsatta insatser för att stärka brukarinflytandet genom utveckling av olika kooperativa lösningar bör också göras, heter det i skrivelsen.

När det gäller *verksamhet till förmån för barn* anser regeringen att projekt som riktar sig till följande grupper av barn bör prioriteras, nämligen barn i utsatta storstadsområden där många föräldrar är långtidsarbetslösa, ensam-stående eller invandrare eller har sociala problem, barn med ingen eller dålig kontakt med en av föräldrarna, barn till missbrukare eller psykiskt sjuka föräldrar, barn som misshandlats eller varit vittne till våld inom familjen samt barn med neuropsykiatriska problem eller andra funktionshinder. Enligt regeringen behöver vidare bevakningen av samhällsfrågorna ur ett barnper-spektiv liksom barns och ungdomars delaktighet i kultur- och samhällslivet utvecklas. I skrivelsen framhålls också vikten av att aktörer inom den frivil-liga sektorn finns med och utvecklar olika slag av stöd i föräldraskapet.

Beträffande *verksamhet till förmån för ungdomar* framhåller regeringen bl.a. projekt som ger utrymme för och tar till vara unga människors initiativ-förmåga, kunskaper och kreativitet. Även projekt som stärker jämlikheten mellan olika ungdomsgrupper och mellan könen kommer enligt regeringen att prioriteras. Regeringen anser det vidare angeläget att stödja projekt inom föreningslivet för unga, icke professionella utövare av främst musik. Rege-ringen har för avsikt att avsätta medel ur Allmänna arvsfonden för att upp-muntra nätverk mellan lokala föreningar som driver utvecklingsprojekt i storstädernas utsatta bostadsområden. Särskild uppmärksamhet kommer slutligen att ges projekt som gäller ungdomsutbyte mellan kommuner och kommundelar som representerar skilda sociala miljöer.

Vad slutligen gäller *verksamhet till förmån för personer med funktionshin-der* framhålls i skrivelsen utvecklingsverksamhet för att minska fördomar och motverka negativa attityder och därigenom förbättra bemötandet av

funktionshindrade personer. Även andra projekt som syftar till inflytande, ökat självbestämmande, valfrihet och oberoende för personer med funktionshinder bör fortsättningsvis prioriteras. Regeringen framhåller vidare verksamheter rörande tillgänglighet i vid bemärkelse, informationsteknik samt utvecklandet av alternativa stöd- och boendeformer för personer med psykiska funktionshinder.

Utskottets bedömning

Skrivelsen, som inte föranlett någon motion, bör inte föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

Hemställan

Utskottet hemställer
att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Stockholm den 20 oktober 1998

På socialutskottets vägnar

Ingrid Burman

I beslutet har deltagit: Ingrid Burman (v), Chris Heister (m), Susanne Eberstein (s), Margareta Israelsson (s), Rinaldo Karlsson (s), Chatrine Påls-son (kd), Leif Carlson (m), Hans Hjortzberg-Nordlund (m), Conny Öhman (s), Elisebeht Markström (s), Rolf Olsson (v), Lars Gustafsson (kd), Cristina Husmark Pehrsson (m), Thomas Julin (mp), Kenneth Johansson (c), Kerstin Heinemann (fp) och Catherine Persson (s).